

Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Delrapport

Återrapport enligt regleringsbrev 2025

Arbetsförmedlingen
Författare: Emanuel Mörk och Dijana Skeppstedt
Datum: 2025-10-12
Diarienummer: Af-2025/0054 6882

Förord

Denna rapport har tagits fram med anledning av uppdrag i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för år 2025.

8. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Arbetsförmedlingen ska fortsätta arbetet med att väsentligt korta den tid det i genomsnitt tar att identifiera och registrera funktionsnedsättningar som medför nedsatt arbetsförmåga. I arbetet ska Arbetsförmedlingen prioritera arbetssökande som varit utan arbete under mer än två år.

Arbetsförmedlingen ska lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 12 oktober 2025. En slutlig redovisningen av uppdraget, inklusive vidtagna åtgärder, ska lämnas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 15 oktober 2026.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektör Thomas Hagman. Ärendet har föredragits av Kvalificerade handläggare Emanuel Mörk och Dijana Skeppstedt. Övriga som deltagit i den slutliga handläggningen är verksamhetsområdesdirektör Tove Elvelid, avdelningschef Petra Lindstedt, enhetschef Therese Lindström och sektionschef Carola Grubeck.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.

Thomas Hagman

Överdirektör

Emanuel Mörk

Kvalificerad Handläggare

Dijana Skeppstedt

Kvalificerad Handläggare

Sammanfattning

Denna återrapport är en delrapportering på uppdrag 3.8 i Arbetsförmedlingens regleringsbrev 2025, uppdraget ska slutrapporteras i oktober 2026.

Arbetsförmedlingen identifierar och registrerar funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för att arbetssökande ska få adekvat stöd utifrån sina behov i processen att söka arbete. Detta ska i huvudsak ske så fort som möjligt. Samtidigt är det viktigt att understryka att det finns tillfällen där själva registreringen av funktionshinderkategorin inte behöver göras snabbt. Ett sådant exempel är när en person som har funktionsnedsättning inte har behov av anpassning initialt utan det visar sig på sikt finnas eller att det uppstår behov av någon form av anpassning, för att komma ut i arbete eller studier.

I förra rapporteringen¹ konstaterades att utrikes födda var underrepresenterade och att det tog längre tid att identifiera funktionsnedsättning hos dem. Därför ägnas ett avsnitt särskilt om identifiering hos utrikes födda. I projektet Hälsofrämjande etablering som riktade sig till nyanlända som misstänktes ha någon form av ohälsa och/eller funktionsnedsättning kunde lärdomar dras. Något som visade sig bra för att få förståelse för deltagarnas behov var gruppaktiviteter i kombination med individuella uppföljningar. Det var inte alltid som deltagarens behov och förutsättningar framkom vid ett enstaka tillfälle utan det var en process som gynnades av tid, tillit, dialog och kontinuitet.

Fokus i detta uppdrag ska även vara på arbetssökande som varit i arbetslöshet i över två år. Utifrån Arbetsförmedlingens registerdata kan konstateras att cirka 70 procent av de som varit arbetslösa i mer än två år och som inte har en registrerad funktionsnedsättning är utrikes födda. Mot bakgrund av detta samt erfarenheter från Hälsofrämjande etablering gör Arbetsförmedlingen nu en översyn för att se över förutsättningarna att förstärka med riktade aktiviteter i syfte att förbättra för utrikes födda.

Vad gäller nuläget har tiden till identifiering minskat sedan toppen, åren runt pandemin, myndigheten har även identifierat funktionsnedsättning hos betydligt fler arbetssökande. Detta bedöms delvis bero på de åtgärder som myndigheten vidtagit och som beskrevs i förra årets återrapport. Myndigheten ser dock att åtgärder som nu genomförs ytterligare kommer att bidra positivt. Exempelvis skapar och digitaliserar myndigheten en enhetlig nationell process för identifiering, kartläggning, bedömning och beslut gällande de särskilda insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Ett annat exempel är att myndigheten utrett möjligheten att förbättra processen vad gäller medicinska underlag. Resultatet av det är nya rutiner och arbetssätt som tillåter att fler typer av underlag ska kunna ligga till grund för bedömning och registrering av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Sammantaget har ett flertal åtgärder vidtagits för att korta den tid det i genomsnitt tar att identifiera arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt

¹ Af-2024/0070 9698. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024.

arbetsförmåga. Bedömningen är att åtgärderna gett resultat. Samtidigt är bedömningen att fler åtgärder behöver vidtas för att göra ytterligare förbättringar.

Innehåll

1	Inledning	8
1.1	Bakgrund	8
1.2	Disposition	9
2	Om identifiering av funktionsnedsättning	9
2.1	Situationer då registrering måste ta tid	9
3	Identifiering och utrikes födda	10
3.1	Hälsofrämjande etablering	10
3.1.1	Insikter från projektet ”Hälsofrämjande etablering”	11
3.2	Nytt dialogverktyg ska stötta utrikes födda kvinnor att få jobb – där stöd vid ohälsa uppmärksammas	12
3.3	Utbildning om att identifiera ohälsa/funktionsnedsättning hos utrikes födda	12
4	Arbetssökande med över 24 månader i arbetslöshet utan registrerad funktionsnedsättning	13
5	Nuläget: tid till identifiering	15
5.1	Tid till identifiering av funktionsnedsättning	16
5.2	Tid till identifiering av funktionsnedsättning för arbetssökande som fått identifieringen efter att ha varit arbetslösa i mer än två år	16
6	Behov av ytterligare förbättringar för att korta tiden	18
6.1	Analys för att förbättra identifieringen av utrikes födda	18
6.2	Kompetenshöjande insatser för medarbetare	19
6.3	En enhetlig nationell process och nya rutiner	19
6.4	Samverkan med andra aktörer	20
6.4.1	Handlingsplaner inom funktionshinderspolitiken	21
7	Avslutande kommentar	21
8	Tabellbilaga	23
9	Referenser	24

1 Inledning

Arbetsförmedlingen fick i 2024 års regleringsbrev i uppdrag att väsentligt korta den tid det i genomsnitt tar för myndigheten att identifiera och registrera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga hos arbetssökande. I återrapporten visade myndigheten på att både ha kortat tiden och identifierat funktionsnedsättning hos fler arbetssökande.²

I regleringsbrev för 2025 har myndigheten fått i uppdrag att fortsätta arbetet med att väsentligt korta den tid det tar att identifiera och registrera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, redovisa vidtagna åtgärder och prioritera arbetssökande som varit utan arbete i mer än två år. De åtgärder som bedöms ha påverkan för att korta tiden kommer att beskrivas. Delar av detta lyftes även vid föregående rapportering, och ytterligare förbättringar kommer också redovisas för. Då detta är en delrapportering av uppdraget kommer fokus läggas på att beskriva nuläget och behov av förbättringar och utveckling. Resultatet kommer att beskrivas i slutrapportering i oktober 2026.

1.1 Bakgrund

Arbetsförmedlingen identifierar funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för att arbetssökande ska få adekvat stöd utifrån sina behov i processen att söka arbete. Tiden i arbetslöshet ska förkortas genom rätt insatser och matchning mot lämpligt arbete. Vid behov kan personen få tillgång till de insatser som regleras i förordning (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Arbetsförmedlingen registrerar funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (funktionshinderkategori) i Arbetsförmedlingens informationssystem. Detta görs för att underlätta vid planering och uppföljning av insatser, beräkning av resursbehov, planering inför upphandling av tjänster och för att ta fram statistikunderlag inför exempelvis återrapportering.

Det är viktigt att framhålla att ohälsa eller funktionsnedsättning inte alltid medför nedsatt arbetsförmåga och behov av stöd för att få och/eller behålla ett arbete. Det är endast när personen har ett förmodat stödbehov som det finns ett syfte av att identifiera, utreda och registrera en funktionshinderkategori.

I sammanhanget bör också lyftas att en registrering av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inte per automatik innebär eller kommer att innebära att det finns eller kommer att finnas, en lämplig insats för individen. Om hindren är

² Af-2024/0070 9698. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024.

så omfattande att myndigheten saknar verktyg för att stödja mot arbete så kan det finnas behov av att annan aktör, exempelvis hälso- och sjukvården, går in med insatser innan det är möjligt för Arbetsförmedlingen att tillhandahålla stöd och insatser.

1.2 Disposition

I kapitel 2 återfinns beskrivning av identifiering av funktionsnedsättning och resonemang om situationer då registrering kan behöva ta tid. Kapitel 3 beskriver kunskapsläget vad gäller funktionsnedsättning hos utrikes födda samt erfarenheter kring identifiering av detta. I kapitel 4 redogörs för beskrivande statistik rörande arbetssökande som varit i arbetslöshet i över två år. Kapitel 5 redogör för statistik om nuläget vad gäller tid och antal som registrerats. Rapporten avslutas med ett kapitel om behov av förbättringar samt slutsatser.

2 Om identifiering av funktionsnedsättning

Det finns flera relevanta faktorer vad gäller identifiering av funktionsnedsättning och lärdomar från den tidigare återrapporeringen. I den tidigare återrapporten beskrevs processen för identifiering mer utförligt vilket därför inte upprepas i denna rapport.³

2.1 Situationer då registrering måste ta tid

Det finns situationer när registrering av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga behöver ta en viss tid, ibland också trots att myndigheten har vetskap om att personen har ohälsa och/eller funktionsnedsättning.

Ett sådant exempel är när en person som har funktionsnedsättning inte har behov av anpassning initialt utan det visar sig på sikt finnas eller att det uppstår behov av någon form av anpassning, för att komma ut i arbete eller studier. Det är viktigt att framhålla att myndigheten inte registrerar funktionsnedsättning av något annat skäl än för att kunna tillhandahålla rätt stöd på vägen mot arbete, det ska ske i rätt tid och till rätt individ. Det kan också vara så att en person vid inskrivningstillfälle inte har en ohälsa eller funktionsnedsättning men den uppstår under hens arbetslöshet och risken att det sker ökar med tiden i arbetslöshet.

Ett annat exempel är personer som skrivs in via det förstärkta samarbetet tillsammans med Försäkringskassan. Arbetsförmedlaren vet redan när Försäkringskassan initierar samverkan att personen har en ohälsa eller funktionsnedsättning, och ger insatser för att personen ska få eller återfå arbetsförmåga utan att registrera funktionsnedsättning vid inskrivningstillfället.

³ Af-2024/0070 9698. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024.

Samverkan avslutas när personen har uppnått arbetsförmåga och vid det tillfället bedömer arbetsförmedlaren om personen har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Samverkan kan också avslutas med bedömningen att personen saknar arbetsförmåga och återgår då till Försäkringskassan. Det är ungefär hälften av personerna i samverkan som återfår och hälften som inte återfår arbetsförmåga. För de som återfår arbetsförmåga och där arbetsförmågan inte är nedsatt på grund av funktionsnedsättning ska inte en registrering av funktionsnedsättning göras. Det ska inte heller göras i de fall där individen återgår till sjukförsäkringen på grund av avsaknad av arbetsförmåga, även om detta förekommer i praktiken.⁴

Det finns således situationer då det är rimligt och till och med nödvändigt att rätt tid för registrering inväntas och att flera överväganden vägs in över tid. Det är viktigt att registrering blir korrekt och att de särskilda insatserna som är endast för arbetssökande som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ges till just dem de är avsedda för.

Lång tid i arbetslöshet är i sig en riskfaktor för att drabbas av ohälsa/funktionsnedsättning. Därav kan det också av naturliga skäl vara så att en person som varit arbetslös länge vid någon senare tidpunkt kan drabbas av ohälsa/funktionsnedsättning som behöver utredas och dokumenteras.

3 Identifiering och utrikes födda

I förra rapporteringen konstaterades att utrikes födda var underrepresenterade och att det tog längre tid att identifiera funktionsnedsättning hos dem. Därför ägnas här ett avsnitt om kunskapsläget vad gäller funktionsnedsättning hos utrikes födda. Det handlar bland annat om erfarenheter från olika projekt.

3.1 Hälsofrämjande etablering

Hälsofrämjande etablering var ett nationellt projekt, medfinansierat av Europeiska Socialfonden, som ägdes av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och genomfördes i samarbete med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Projektet pågick från december 2017 till mars 2021. Det tog sig an frågan om identifiering och förekomst av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga hos personer inom etableringsprogrammet som vänder sig till nyanlända personer.

⁴ Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan genomför cirka 9 000 gemensamma kartläggningar per år, cirka 75 procent går vidare till insats, runt 6 700 personer har beslut om insats per månad och 4000 personer lämnar samverkan under ett år.

Även om vi i denna återrapport utgår ifrån en bredare grupp än nyanlända i etableringen, så är insikterna från projektet värdefulla och applicerbara på fler utrikes födda då likheterna i utmaningarna är många.

3.1.1 Insikter från projektet "Hälsofrämjande etablering"

Projektet riktade sig till nyanlända som deltog i etableringen och misstänktes ha någon form av ohälsa och/eller funktionsnedsättning. Syftet var att identifiera, stödja och stärka dem på deras väg mot arbete eller studier. Detta genom att: utveckla och testa arbetssätt för att tidigt identifiera personer med ohälsa och/eller funktionsnedsättning och individuellt anpassa insatser utifrån deltagarens behov, undersöka hur systemet som ger stöd att komma i arbete, utbildning eller närmare arbetsmarknaden bättre kan anpassas till personer med ohälsa och/eller funktionsnedsättning och att utveckla strukturer för ökad samverkan och samsyn kring målgruppen hos berörda aktörer.

I projektet var drygt 500 deltagare inskrivna, 69 procent kvinnor och 31 procent män. Under projektperioden fick 13 procent av deltagarna en registrerad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga hos Arbetsförmedlingen. Under samma period var motsvarande siffra cirka 2 procent av samtliga inskrivna i etableringen. Siffrorna är inte jämförbara men den samlade bedömningen är att projektet i högre utsträckning identifierade personer med ohälsa och/eller funktionsnedsättning än i ordinarie arbete. En stor del i att kunna identifiera personer tidigare bestod i en förbättrad och ökad dialog mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen. Lärarna på SFI identifierade ofta utebliven progression eller hög frånvaro tidigare än arbetsförmedlaren. Genom en ökad dialog dem emellan kunde signaler snabbare fångas. Fler personer kunde också identifieras för att arbetsförmedlare, med vetskap om projektet, systematiskt uppmärksammade deltagare där det fanns tecken på ohälsa och/eller funktionsnedsättning som påverkade etableringsprocessen. Genom ökad dialog med vårdcentraler och andra ESF projekt identifierades och rekryterades deltagare även från dem.

Några av lärdomarna i Hälsofrämjande etablering var att deltagarnas behov var komplexa och sammansatt av flera delar. Deltagaren hade ofta behov, utmaningar och hinder utöver ohälsa/funktionsnedsättning, ofta en konsekvens av deras livssituation. Exempel på det är problem med eller oro kring bostad, trångboddhet, ekonomi och familjesituation. Många gånger var behoven också diffusa och svårångade vilket gjorde att det tog tid att få en tydlig bild av deltagarens behov och förutsättningar. För att få en bra helhetsbild av deltagarens behov såg projektet särskild framgång i gruppaktiviteter i kombination med individuella uppföljningar. Det var inte alltid som deltagarens behov och förutsättningar framkom vid ett enstaka tillfälle utan det var en process som gynnades av tid, tillit, dialog och kontinuitet. Frågor behövde ställas på rätt sätt och vid rätt tillfälle där deltagaren befann sig både mentalt och fysiskt. Det kunde vara hos Arbetsförmedlingen eller i en insats hos exempelvis kommunen eller vid vårdkontakter. En viktig del var att Arbetsförmedlingen, kommunen och vården hade dialog sinsemellan och

flerpartssamtal tillsammans med deltagaren för att få en helhetsbild av hens behov och förutsättningar.⁵

3.2 Nytt dialogverktyg ska stötta utrikes födda kvinnor att få jobb – där stöd vid ohälsa uppmärksammas

Flera myndigheter, däribland Arbetsförmedlingen, har fått i uppdrag av regeringen att arbeta för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Som en del i det regeringsuppdraget har Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen tagit fram dialogverktyget Jobba i Sverige. Dialogverktyget handlar om jobbsökande och bitar som behöver vara på plats för att kunna jobba: barnomsorg, utbildning, språk, jämställdhet i familjelivet och stöd från samhället. Tanken är att verksamheter som möter utrikes födda kvinnor som vill få ett arbete kan använda det som stöd.

I avsnittet stöd från samhället lyfts bland annat ohälsa som påverkar möjligheten att arbeta och var man kan vända sig till myndigheterna för att få stöd. Ohälsa utgör ett konkret hinder för att inkluderas på arbetsmarknaden och påverkar förmågan till lärandet. Bristande egenmakt och självtillit kan leda till att personer inte söker arbete samtidigt som arbetslöshet i sig skapar socioekonomiska ärr i form av ohälsa, skam och fattigdom.

Det kan ibland vara svårt att nå dem som är i störst behov av kontakt och stöd. Många organisationer som möter dessa kvinnor får frågor om hur man hittar jobb och om hur det funkar i Sverige. Dialogverktyget är ett sätt för myndigheter att ge stöd till de här organisationerna och det kan med fördel även användas inom Arbetsförmedlingens egen verksamhet. Det finns på lätt svenska, arabiska och somaliska, samt en nedladdningsbar version på engelska.

3.3 Utbildning om att identifiera ohälsa/funktionsnedsättning hos utrikes födda

Även i återrapporten "Bristande kunskaper i svenska och förekomsten av en funktionsnedsättning" som svarade på uppdrag 10 i regleringsbrev för år 2021 konstaterar myndigheten att: Det har konstaterats att ohälsa och funktionsnedsättningar bland nyanlända och utrikesfödda identifieras i lägre omfattning bland dessa grupper jämfört med inrikes födda. Därför är det viktigt att processen för att identifiera och bedöma förekomsten av funktionsnedsättningar som medför nedsatt arbetsförmåga förbättras för dessa grupper av arbetssökande. Inom ramen för uppdraget i detta regleringsbrev togs också en utbildning fram

⁵ SKR, 2021, Hälsofrämjande etablering. Nationell slutrapport.

”Uppmärksamma behov av stöd”⁶. Denna utbildning finns tillgänglig för myndighetens personal.

4 Arbetssökande med över 24 månader i arbetslöshet utan registrerad funktionsnedsättning

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att fokusera på de arbetssökande som varit arbetslösa i mer än 24 månader. Det är därför angeläget att redovisa hur arbetssökande utan funktionsnedsättning som varit arbetslösa i mer än 24 månader fördelar sig utifrån kön, ålder och andra aspekter.⁷

En åtgärd som riktar sig till långtidsarbetslösa är sammanhållet matchningsstöd, personer som varit arbetslösa i över 24 månader är särskilt prioriterade.⁸ Av de som tagit del av sammanhållet matchningsstöd har nästan 70 procent varit arbetslösa i 24 månader eller mer.⁹ Eftersom det inom denna insats ska göras en fördjupad kartläggning av den arbetssökande bedöms detta kunna leda till att fler personer med funktionsnedsättning identifieras eller att det initieras en process för att identifiera funktionsnedsättning som en konsekvens av sammanhållet matchningsstöd.

Det var cirka 83 000 personer inskrivna som varit arbetslösa mer än 24 månader i augusti 2025. Av dessa hade nästan 26 000 personer en registrerad funktionsnedsättning vilket innebär 31 procent. Det är betydligt högre än hos arbetslösa generellt där siffran samma månad var 16 procent.

När det gäller personer utan funktionsnedsättning som varit arbetslösa i mer än 24 månader var antalet cirka 57 000 personer i augusti 2025, varav en majoritet (53 procent) var kvinnor vilket är högre än hos arbetslösa generellt där 49 procent var kvinnor.

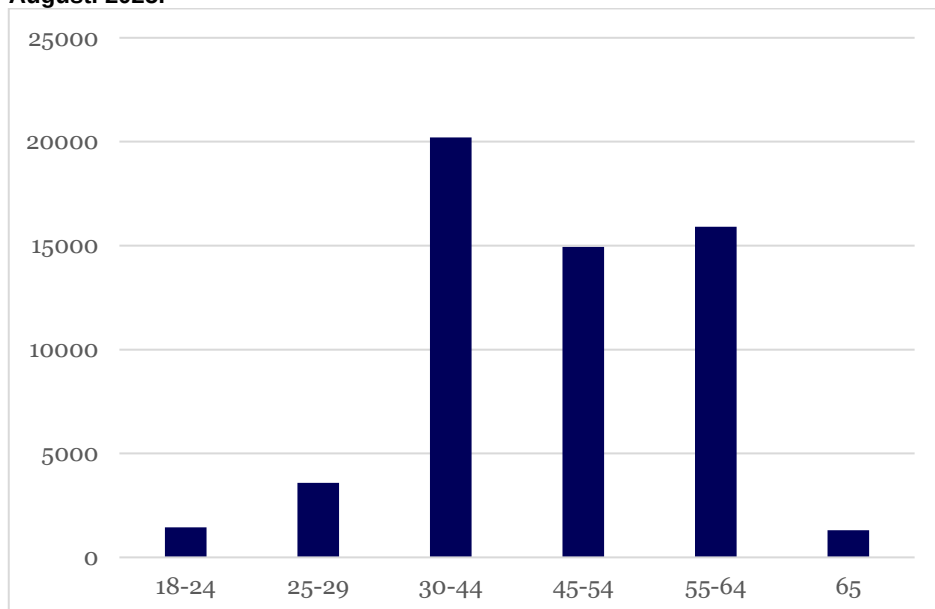
⁶ Utbildningen finns som fristående webutbildning. Den ingår också i Behörighetsutbildning etableringsuppdraget och AR-utbildningspaketet (Om arbetslivsinriktad rehabilitering).

⁷ Om inget annat anges är källan för data i detta avsnitt Arbetsförmedlingens datalager

⁸ Arbetsförmedlingen tillhandahåller sammanhållet matchningsstöd med egen personal för att lokalt och regionalt effektivt sammanföra arbetssökande med de arbetsgivare som söker arbetskraft. Stödet har framtagits utifrån uppdrag 3.1 i myndighetens regleringsbrev för år 2024. Stödet fokuserar på långtidsarbetslösa, där arbetssökande med längre tid i arbetslöshet än 24 månader är särskilt prioriterade. Sammanhållet matchningsstöd är ett komplement till upphandlade matchningstjänster och ska förstärka stödet till arbetslösa som inte bedöms kunna få ändamålsenligt stöd inom ramen för dessa.

⁹ Arbetsförmedlingens datalager i september 2025. Cirka 14 000 arbetssökande hade tagit del av stödet i september 2025.

Figur 1. Åldersfördelning. Arbetslösa mer än 24 månader utan funktionsnedsättning. Augusti 2025.

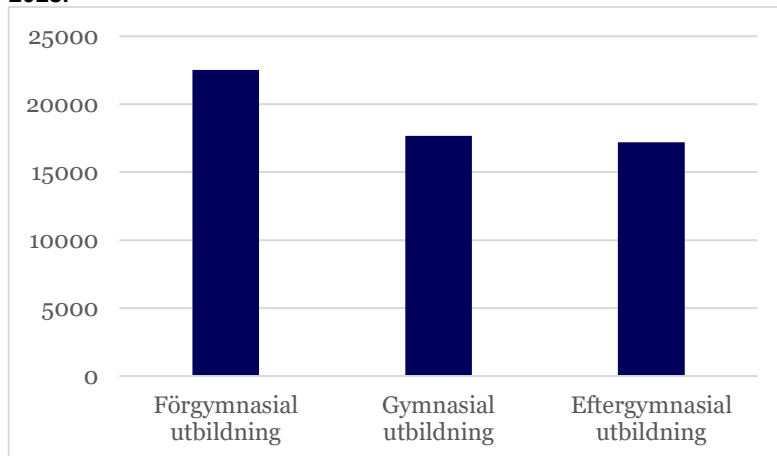
Det är fler personer i de äldre åldersgrupperna hos långtidsarbetslösa, exempelvis är 30 procent 55 år eller äldre medan den andelen hos arbetslösa generellt är 18 procent.

Tabell 1. Antal arbetslösa mer än 24 månader utan funktionsnedsättning, födelseland. Augusti 2025.

Inrikes födda	Utrikes födda	Totalt
16 708	40 685	57 393

Det är en klar majoritet utrikes födda, 71 procent. Hos de arbetslösa generellt är denna andel 57 procent.

Figur 2. Antal arbetslösa mer än 24 månader utan funktionsnedsättning, utbildning. Augusti 2025.

39 procent hade maximalt förgymnasial utbildning jämfört med arbetslösa generellt där andelen var 29 procent. Eftersom majoriteten är utrikes födda kan det vara intressant att se närmare på hur diverse faktorer fördelar sig hos dessa.

Tabell 2. Antal arbetslösa mer än 24 månader utan funktionsnedsättning, utrikes födda, fördelat utifrån kön. Augusti.

Kvinnor	Män	Totalt
23 822	16 863	40 685

Det är en högre andel utrikes födda kvinnor, nästan 60 procent, som varit arbetslösa i mer än 24 månader.

Tabell 3. Andel arbetslösa mer än 24 månader utan funktionsnedsättning, utrikes födda, utbildningsnivå fördelat utifrån kön. Augusti 2025.

	Kvinnor	Män
Högst förgymnasial utbildning	50%	48%
Gymnasial utbildning	21%	24%
Eftergymnasial utbildning	28%	28%
Totalt	100%	100%

Det är ganska stor andel som maximalt har förgymnasial utbildning hos utrikes födda, det gäller både kvinnor och män. Det är stor skillnad mot inrikes födda där denna andel är 18 procent. 12 procent av kvinnorna och 6 procent av männen saknar formell utbildning hos utrikes födda.

5 Nuläget: tid till identifiering

Utöver den generella redovisningen av genomsnittstid till identifiering av funktionsnedsättning redovisas här den tid som gäller för arbetssökande som varit inskrivna som arbetslösa i mer än två år.¹⁰

I tidigare återrapport konstateras att det skiljer sig mellan olika grupper vad gäller tid till funktionsnedsättning. Det går till exempel snabbare för unga personer än för äldre och det tar längre tid för utrikes födda än för inrikes födda. För en mer utförlig beskrivning av dessa skillnader se förra årets rapportering.¹¹

¹⁰ I statistiken som redovisas här exkluderas personer som har registrerad funktionsnedsättning samma dag som inskrivning.

¹¹ Af-2024/0070 9698. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024.

5.1 Tid till identifiering av funktionsnedsättning

I figur 3 visas antal identifierade personer samt medel - och mediantiden i dagar från inskrivning. Under år 2024 och hittills under år 2025 är mediantiden låg jämfört med tidigare. Under år 2024 var det även högst antal identifierade sedan år 2015.¹² Som kan noteras var det under ett antal år i början av 2020-talet betydligt färre identifierade och det tog längre tid. Detta har sin förklaring i pandemin i kombination med att myndigheten genomgick en omställning 2019 till färre personal. Denna trend har vänt sedan år 2023 vilket tyder på att myndigheten i viss mån kunnat kompensera för minskad personal. Ett sådant exempel är frågan som ställs vid inskrivning om ohälsa och funktionsnedsättning som beskrivits i föregående rapport.¹³

Figur 3. Tid (dagar) medelvärde och median samt antal till identifiering av funktionsnedsättning. 2015- april 2025

5.2 Tid till identifiering av funktionsnedsättning för arbetssökande som fått identifieringen efter att ha varit arbetslösa i mer än två år

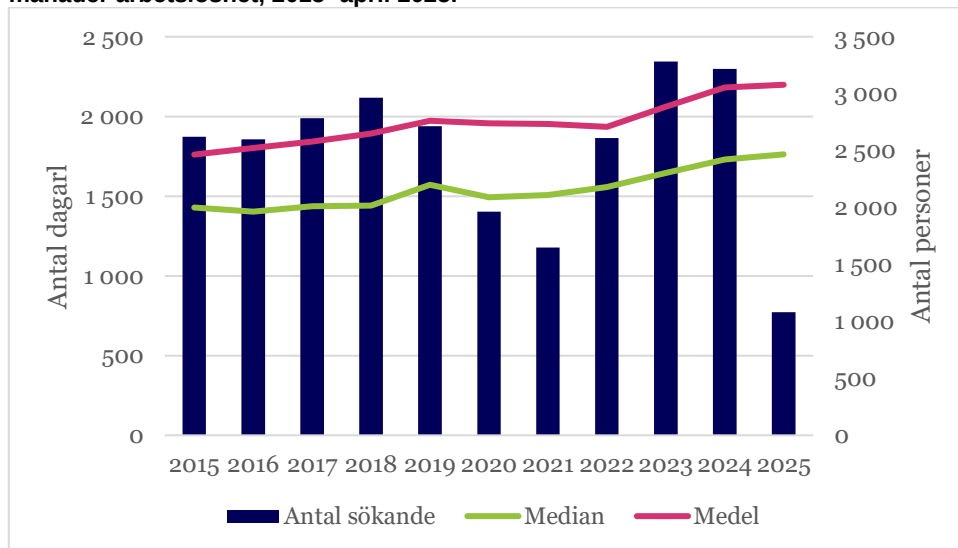
Arbetsförmedlingen har ett särskilt uppdrag att fokusera på arbetssökande som varit arbetslösa mer än två år. I figur 4 kan ses att medel och mediantiden för arbetssökande som fått en identifierad funktionsnedsättning har ökat, vilket sannolikt hänger samman med att det finns fler personer med långa arbetslöshetstider inskrivna. Att det är särskilt långa tider till identifiering i figur 4 har att göra med att urvalet är de som identifierats efter just två år. Det är viktigt att öka antalet personer som identifierats inom denna grupp så att de får adekvat stöd utifrån sina behov. Här kan konstateras att det är fler individer som identifierats de

¹² År 2015 genomgick Arbetsförmedlingen förändringar inom detta område, det skedde en anpassning till Socialstyrelsens definition av funktionsnedsättning, vilket i sin tur medförde att färre antal personer räknades ha en funktionsnedsättning. Jämförelser längre bakåt i tiden vad gäller antal riskerar därför att bli missvisande.

¹³ Af-2024/0070 9698. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024.

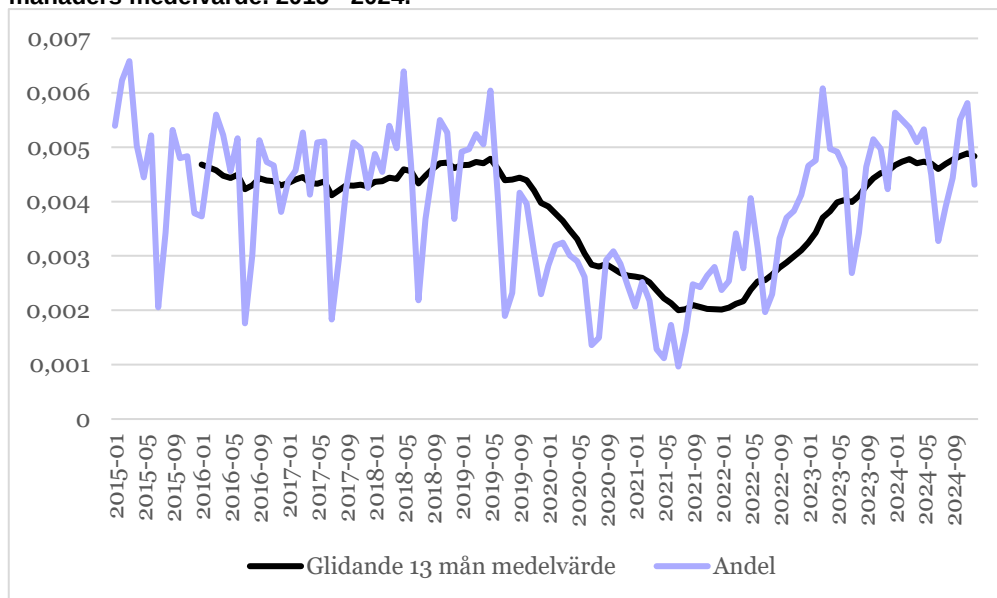
senaste två åren. Detta är kanske inte särskilt förvånande med tanke på att långtidsarbetslösheten ökade i samband med pandemin.

Figur 4. Tid (dagar) medelvärde och median samt antal till identifiering av funktionsnedsättning, personer som fått en identifierad funktionsnedsättning efter 24 månader arbetslöshet, 2015- april 2025.

För att utröna hur arbetet med att identifiera funktionsnedsättning hos personer som varit arbetslösa i mer än två år går har ett mått tagits fram. Det är antalet identifierade personer efter 24 månader i relation till antalet inskrivna som varit arbetslösa i över två år. Detta redovisas i figur 5, som kan ses har det glidande medelvärdet varierat mellan 0,004 och 0,005 (vilket motsvarar cirka 0,4 till 0,5 procent) under lång tid. Dock sjönk detta tal till 0,002 under pandemin för att sedan återgå samma nivåer. Med anledning av att myndigheten nu prioriterar och fokuserar på personer som varit arbetslösa i mer än 24 månader är ambitionen att myndigheten ska bli bättre på att identifiera funktionsnedsättning hos denna grupp.

Figur 5. Antal identifierade efter 24 månader i relation till antal inskrivna som varit arbetslösa i mer än 24 månader utan registrerad funktionsnedsättning. Andel samt glidande 13 månaders medelvärde. 2015 - 2024.

6 Behov av ytterligare förbättringar för att korta tiden

I föregående återrapport från oktober 2024, redovisades ett antal åtgärder som bedömdes bidra till att korta tiden till identifiering och registrering av funktionsnedsättning. Dessa åtgärder tillsammans med den utveckling som skett därefter bedöms kunna bidra till ytterligare framfart mot målet att korta tiden så mycket som det är önskvärt.¹⁴ I kapitel 5 framgår att mediantiden och medelvärdet har minskat sedan toppen. Men myndigheten bedömer ändå att det finns behov av åtgärder för att ytterligare minska tiden till identifiering.

6.1 Analys för att förbättra identifieringen av utrikes födda

Att tid till identifiering skiljer sig åt för olika grupper av arbetssökande är både väl känt och otillfredsställande. Med anledning av att det tar längre tid för utrikes födda jämfört med inrikes födda avser myndigheten att vidta åtgärder för att förbättra detta. Inte minst eftersom en klar majoritet av de som varit arbetslösa i över två år och saknar en registrerad funktionsnedsättning är utrikes födda.

Inom projektet Hälsofrämjande etablering framkom fördelar med gruppaktiviteter i kombination med individuella uppföljningar. Det var inte alltid som deltagarens

¹⁴ Af-2024/0070 9698. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024.

behov och förutsättningar framkom vid ett enstaka tillfälle utan det var en process som gynnades av tid, tillit, dialog och kontinuitet. Mot bakgrund av erfarenheter från projektet och dess utvärdering genomför myndigheten nu en översyn för att se över förutsättningarna att förstärka med ytterligare riktade aktiviteter i syfte att förbättra situationen.

6.2 Kompetenshöjande insatser för medarbetare

Det finns behov av att höja kompetensen hos vissa medarbetare gällande identifiering av funktionsnedsättning i allmänhet och hos utrikesfödda personer i synnerhet. Därför har ett utbildningspaket tagits fram, innehållande utbildning om att uppmärksamma behov av stöd bland utrikes födda tillsammans med en kompetenshöjande film om olika funktionsnedsättningar och hur man kan identifiera dessa, samt dialogverktyget, som tagits fram i arbetet med regeringsuppdraget om utrikes födda kvinnor, se avsnitt 3.2. Inom ramen för utbildningspaketet kommer också utbildningar om att identifiera och registrera funktionsnedsättning samt om sektorsansvar och funktionshinderspolitiken. Detta samlade paket av utbildningar kommer att finnas tillgängligt för de medarbetare som har behov av kompetenshöjning inom området. Utöver detta har myndigheten tagit fram utbildning med hjälp av Riksförbundet Attention. Det är en grund och en fördjupad utbildning om NPF-diagnoser.¹⁵ Den kommer finnas tillgänglig för all personal inom verksamheten.

6.3 En enhetlig nationell process och nya rutiner

Arbetsförmedlingen inför under 2025 ett nytt arbetssätt inom arbetslivsinriktad rehabilitering som är en viktig del i att möta kraven inom uppdraget och att göra en förflyttning för ett mer träffsäkert och enhetligt arbetssätt.

Myndigheten skapar och digitaliserar en enhetlig nationell process för identifiering, kartläggning, bedömning och beslut gällande de särskilda insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. I detta ingår en bedömning utifrån individens förutsättningar för arbete med eller utan stöd som blir en viktig del i den arbetssökandes handlingsplan. Processen ger ökad enhetlighet i handläggningen och en mer likvärdig service oavsett var i landet den arbetssökande finns. Det blir en tydlig struktur i vilken ordning saker ska ske och vem som ska utföra de olika arbetsuppgifterna. En annan förändring är att arbetssökande ska kunna se vad som sker, när det ska ske och hur lång tid det planeras att ta genom att informationen blir tillgänglig på "Mina sidor".

Det enhetliga arbetssättet och digitaliseringen skapar bättre möjligheter att följa och följa upp de olika stöden och det riktar sig till alla målgrupper. Förutom att det riktar

¹⁵ Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

sig till alla målgrupper omfattar det alla myndighetens arbetssätt och tillgängliga verktyg, inom arbetslivsinriktad rehabilitering, i ett och samma systemstöd.

En utmaning som myndigheten har haft och fortfarande har är att det i vissa fall tar lång tid att få medicinska underlag från vården. Det gäller särskilt för personer som inte har en etablerad vårdkontakt utan där det först i kontakten med Arbetsförmedlingen uppstår ett behov av underlag från vården. Då kan processen bli tidskrävande. Arbetsförmedlingen kan endast efterfråga underlag från vården där arbetssökande har en pågående vårdkontakt men inte begära eller påverka tiden det tar att få svar på en förfrågan. Med anledning av detta har myndigheten gjort ett arbete med att utreda möjligheten att effektivisera den processen. Resultatet av det är nya rutiner och arbetssätt som tillåter fler typer av underlag som ska ligga till grund för registrering av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det bedöms leda till en effektivare process i vissa fall.

Den 15 maj 2025 publicerades ett nytt handläggarstöd om att utreda och registrera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det är en sammanslagning av två tidigare handläggarstöd och innehåller uppdateringar gällande rutinerna kring medicinska underlag och kravet på samtycke för att registrera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är borttaget. Som ett led i att förtydliga processen har en karta över arbetslivsinriktad rehabilitering tagits fram för medarbetare.

Bedömningen är att förändringarna i rutiner tillsammans med digitaliseringen av arbetet inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen kommer att underlätta och effektivisera processen för identifiering av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

6.4 Samverkan med andra aktörer

Arbetsförmedlingen har ansvar för att identifiera funktionsnedsättning och även att utreda dess påverkan på arbetsförmågan. I det arbetet har även andra samhällsaktörer en viktig roll. Skola, hälso- och sjukvård, Försäkringskassan och kommunen är några exempel på aktörer i sammanhanget. En god samverkan med dessa och underlag från dem kan vara avgörande i arbetet med att identifiera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Behovet av samverkan lyftes även i förra återsrapporten, arbetet behöver fortsätta och vara ständigt pågående och utvecklas när det behovet uppstår.

I sammanhanget kan det vara värt att specifikt lyfta fram projektet Samstart som Arbetsförmedlingen äger och som myndigheten bedömer har bidragit till att fler unga med funktionsnedsättning identifierats. Det är ett nationellt projekt för att förbättra övergången från skola till arbetsliv för unga med funktionsnedsättning. I projektet har Arbetsförmedlingen samverkat med kommuner för att utveckla strukturer och arbetssätt för att kunna erbjuda mer likvärdig service och att fler unga ska identifieras tidigt. Under 2024 skrevs cirka 2 160 nya ungdomar in i projektet och

antalet som övergick till arbete och studier samma år var cirka 1 210 ungdomar.¹⁶ Arbetsförmedlingens målsättning är att successivt implementera skolsamverkan i dess utvecklade form inom samtliga kommuner i landet, så att ungdomar, oavsett var de bor, får kännedom om och möjlighet att ta del av stödet.

Individer som inte kan arbeta och som har behov av andra aktörers insatser innan de är redo för Arbetsförmedlingens insatser behöver få stöd från rätt aktör. Oavsett vilka åtgärder Arbetsförmedlingen vidtar för att bli bättre på att identifiera så är myndigheten beroende av andra parter i detta arbete. I första hand handlar det om den arbetssökande själv, att hen är införstådd och med i processen, och därefter om de aktörer vilkas underlag vi är beroende av.

Återkommande i denna och andra rapporter är behovet av samverkan för att lyckas med att identifiera ohälsa/funktionsnedsättning hos arbetssökande, såväl inrikes som utrikes födda. Inte minst projektet ”Hälsofrämjande etablering” har tydligt visat på behovet av samverkan med relevanta samhällsaktörer och dess positiva effekter när denna fungerar bra.

6.4.1 Handlingsplaner inom funktionshinderspolitiken

Inom ramen för arbetet med funktionshinderspolitiken¹⁷ arbetas handlingsplaner fram tillsammans med andra myndigheter.¹⁸ Arbetsförmedlingen är sammankallande för området arbete och försörjning, myndigheten ingår även i andra arbetsgrupper kopplade till handlingsplanerna, exempelvis inom området migration.

Handlingsplanerna kommer att innehålla förslag på förbättringar som genomförs via olika aktiviteter. Redan nu kan konstateras att en viktig utgångspunkt för detta arbete är att arbeta för att korta tiden till identifierad funktionsnedsättning för att stöd ska kunna sättas in snabbt, det gäller inte enbart Arbetsförmedlingens verksamhet utan även andra myndigheters.

7 Avslutande kommentar

Arbetsförmedlingen har vidtagit åtgärder för att korta tiden till identifiering och registrering av funktionsnedsättning. Bedömningen är att åtgärderna gett resultat. Sedan 2022 har exempelvis mediantiden till en registrerad funktionsnedsättning minskat med 30 procent.

Samtidigt kan konstateras att tiden till identifiering skiljer sig mellan olika grupper av arbetssökande. Bland arbetssökande som varit arbetslösa i mer än i två år och som saknar en registrerad funktionsnedsättning är utrikes födda i klar majoritet. Det tar också betydligt längre tid för utrikes födda att få en registrerad funktionsnedsättning.

¹⁶ Arbetsförmedlingen. Årsredovisning 2024. Af-2024/0030 4715.

¹⁷ Regeringsbeslut 2021. Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken (S2021/06595).

¹⁸ Inom området arbete och försörjning som Arbetsförmedlingen är sammankallande för ingår även myndigheterna Försäkringskassan, Arbetsmiljöverket, Folkbildningsrådet, Skolverket, MYH, SPSM, ESF och MUCF.

Mot bakgrund av det gör myndigheten en översyn för att se hur detta kan förbättras, med avstamp i de erfarenheter som gjorts inom ramen för projektet Hälsofrämjande etablering.

Utöver det har Arbetsförmedlingen vidtagit ytterligare åtgärder som bedöms bidra till förbättringar framåt. Identifiering och registrering av funktionsnedsättning kommer att ske inom en enhetlig och uppföljningsbar nationell process avseende kartläggning av arbetsförutsättningar. Ett annat exempel är att myndigheten utrett möjligheten att förbättra processen vad gäller medicinska underlag. Resultatet av det är nya rutiner och arbetssätt som tillåter att fler typer av underlag ska kunna ligga till grund för bedömning och registrering av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Det sker även samverkan med andra myndigheter inom ramen för det nationella målet för funktionshinderpolitiken, här ansvarar Arbetsförmedlingen för området arbete och försörjning. Detta arbete är bredare än bara identifiering av funktionsnedsättning på Arbetsförmedlingen men är ändå tätt förknippat med det. Sammantaget bedöms det finnas ett flertal åtgärder och planerade aktiviteter som kan fortsätta bidra till att personer med funktionsnedsättning får denna identifierad så fort som möjligt.

8 Tabellbilaga

Tabell B1. Antal arbetslösa mer än 24 månader utan funktionsnedsättning, utrikes födda, utbildningsnivå fördelat utifrån kön. Augusti 2025.

Utbildningsnivå	Kvinnor	Män	Totalt
Förgymnasial utbildning	11 973	7 592	19 565
Gymnasial utbildning	5 095	4 532	9 627
Eftergymnasial utbildning	6 754	4 739	11 493
Samtliga	23 822	16 863	40 685

Källa: Arbetsförmedlingens datalager

9 Referenser

Arbetsförmedlingen 2024. Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Återrapport år 2024. Af-2024/0070 9698.

Arbetsförmedlingen 2024. Årsredovisning 2024. Af-2024/0030 4715.

Regeringen 2021. Regeringsbeslut. Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031. S2021/06595.

SKR, 2021, Hälsofrämjande etablering. Nationell slutrapport.